

Temat lekcji: Graj w kolory! O związkach frazeologicznych. Rozwiązania zadań

Zapamiętaj!

mitologizm- związek frazeologiczny, który ma swoje pochodzenie w mitach (np. greckich, rzymskich lub innych); są to **stałe** związki frazeologiczne analogicznie

bibliizm- związek frazeologiczny, który ma swoje pochodzenie Biblii; są to **stałe** związki frazeologiczne

Rozwiązania:

Ćwiczenie 1

Uzupełnij tabele, korzystając z *Mitologii. Grecja* Parandowskiego

Związek frazeologiczny	Znaczenie w mitologii	Obecne znaczenie/ znaczenie metaforyczne
róg obfitości	róg kozy Amaltei; napełniał wszystkim, czego oczekiwał właściciel Amaltea- koza, wykarmiła swoim mlekiem Zeusa (mit kosmogoniczny- mit o stworzeniu świata, mit o Zeusie- mit teogoniczny)	dostatek
puszka Pandory	Beczka (puszka, skrzynka), która otrzymała Pandora od bogów; Pandora i Epimeteusz nie oparli się pokusie i wypuścili na świat nieszczęścia (mit antropogeniczny- mit o Prometeuszu)	przyczyna problemów i cierpień
nić Ariadny	kłębek nici (sznurka), który Adrianna podarowała Tezeuszowi, aby mógł wyjść z labiryntu Minotaura (mit heroiczny- mit o Tezeuszu)	wskazówka, podpowiedź
jabłko niezgody	Złote jabłko z napisem „dla najpiękniejszej” rzucone podczas wesela Tetydy i Peleusa przez boginię Eris (mit heroiczny - mit o wojnie trojańskiej)	powód kłótni, sporu
Ikarowy lot	Ikar zachwycony lotem, mimo zakazu ojca, wzbił się zbyt wysoko, w wyniku czego воск łączący pióra stopił się, a Ikar spadł (mit inicjacyjny- mit o Dedalu i Ikarze)	bunt, podążanie za marzeniem, ku wolności
przeciąć węzeł gordyjski	splątany węzeł z dereniowego lyka, którym połączone były elementy wozu – daru umieszczonego przez frygijskiego króla Gordiosa lub jego syna i następcę Midasa w świątyni Zeusa Gordion we Frygii . (mit teogoniczny- mit o Dionizosie)	rozwiązać problem w sposób radykalny
czapka niewidka	hełm Hadesa, który czynił go niewidzialnym (mit teogoniczny- mit o Hadesie)	mieć czapkę niewidkę- umieć znikać
chimeryczny charakter	od Chimery, potwora, łączącego cechy lwa, kozy i węża (mit teogoniczny- mit o Chimerze)	kapryśny, dziwaczny, nieprzewidywalny charakter
woda letejska	od Lete, Rzeki Zapomnienia w płynącej Hadesie (mit eschatologiczny -mit o Hadesie)	proces zapomniania
paniczny strach	uczucia wzbudzone przez boga Pana (mit teogoniczny- mit o bożku Panie)	ogromny, nieopanowany strach
pięta Achillesa	Achilles jako niemowlę był kąpany przez matkę Tetydę w wodach Styksu (mit heroiczny - mit o wojnie trojańskiej)	słaby punkt
pyrrusowe zwycięstwo	----- postać historyczna, król Epiru, Sycylii, Macedonii; związek frazeologiczny pochodzenie historycznego	sukces okupiony dużym kosztem
pole Elizejskie	W Hadesie, miejsce przeznaczone dla bohaterów (mit eschatologiczny -mit o Hadesie)	miejsce szczęśliwe, odpowiednik raju

męki Tantalą	kara nałożona na Tantal za oszustwo (mit teogoniczny- mit o Zeusie)	straszliwe cierpienia wynikające z pragnienie rzeczy niedostępnej
olimpijski spokój	cisza i spokojna atmosfera panująca na Olimpie (mit teogoniczny - mit o Zeusie)	panowanie nad emocjami
powrót do Itaki	dziesięcioletnia tułaczka Odysa po wojnie trojańskiej (mit heroiczny- mit o Odyseuszu)	powrót do domu
wyprawa po złote runo	wędrówka Argonautów do Kolchidy po złote runo (mit heroiczny- mit o Argonautach)	wyprawa po skarb
wstąpić na Parnas	Parnas- siedziba Apollina (mit teogoniczny - mit o Apollinie)	osiągnąć sukces, literacki lub artystyczny
stajnia Augiasza	oczyszczenie stajni nieuprzątej należącej do Augiasza króla Elidy przez Heraklesa jako 5 praca z 12 (mit heroiczny- mit o Heraklesie)	nieporządek
syzyfowa praca	Kara jaka spotkała Syzyfa- wtaczanie kamienia w Tartarze po wieczność (mit eschatologiczny- mit Syzyfie)	praca niekończąca się bez efektu a powtarzana
wpaść w objęcia Morfeusza	Morfeusz- bóg marzeń sennych, syn Hypnosa, boga snu (mit teogoniczny-mit o Morfeuszu)	Zasnąć i śnić (marzenia senne)
koń Trojański	drewniana rzeźba konia, w której ukryli się Grecy i dzięki temu udało im się zdobyć Troję (mit heroiczny - mit o wojnie trojańskiej)	podstęp
drakońskie prawa	----- od imienia Drakona- twórcy prawa w Atenach związek frazeologiczny pochodzenia historycznego	surowe prawo
tytaniczna praca	od nazwy tytanów zrzuconych do Tartaru; jednym z tytanów był ponoć Prometeusz (mit kosmogoniczny- mit o stworzeniu świata)	wielki wysiłek
ośle uszy	od Midasa, który za uznanie Marsjasza za lepszego muzyka niż Apollo został ukarany- wyrosły mu ośle uszy (mit teogoniczny- mit o Apollu)	nieprzemysłane postępowanie
prometejska postawa	poświęcenie się Prometeusza dla ludzi (mit antropogeniczny - mit o Prometeuszu)	altruizm
dojść po nitce do kłębka	wyjście Tezeusza z labiryntu dzięki nici Ariadny (mit heroiczny- mit o Tezeuszu)	działanie etapami zgodnie ze wskazówką
dosiąść Pegaza	skrzydlaty koń Zeusa od uderzenie jego kopytem wytrysnęło źródło Hippokrene, źródło natchnienia artystów	doznać natchnienia

Ćwiczenie 2

- rządzić się jak szara gęś
- wylewać krokodyle łzy
- zapuszczać żurawia
- mieć w kieszeni węża
- bawić się jak kot z myszką
- rzucać się jak ryba w sieci

Ćwiczenie 3

chodząca encyklopedia- o człowieku, który posiada wiedzę z wielu dziedzin
czarna owca- o człowieku przynoszącym wstyd
urodzony w czepku- o człowieku, który ma szczęście

opracowała: Anna Nakielska - Kowalska